

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Ziet dan toe, hoe ge hoort

Niemand steekt een lamp aan en bedekt die met een vat of zet haar onder een bed, maar hij zet haar op een standaard, opdat wie binnentreden het licht mogen zien. Ziet dan toe, hoe ge hoort.

Lucas 8 : 16-17

Waarom steek je eigenlijk een lamp aan? Toch zeker om licht te hebben.

Als het 's avonds donker wordt, als er tenslotte niets meer te zien is van de dingen in de kamer, als een binnenkomende bezoeker er geen idee van zou hebben, hoe het er bij ons in huis uitziet, dan doen we de lamp op. Want dan ziet iedereen, die binnenkomt, direct hoe de zaken er voor staan, hoe hij lopen moet, waar de deuren zijn, waar de stoelen staan en de tafel. Hij ziet het allemaal duidelijk. Want we hebben immers in het donker licht gemaakt?

Een lamp steek je aan om te kunnen zien. Daarom is ook niemand zo dwaas, een lamp op te steken en dan dat pas ontstoken licht af te schermen, weg te stoppen, zodat er nog niets te zien is. Nee, als je een licht ontsteekt, dan plaats je dat licht zo, dat het naar alle kanten zijn schijnsel kan werpen, zó dat alles wat zich in de naaste omgeving bevindt aan het licht gebracht wordt.

En dat, zegt Jezus, is nu de functie van het Woord. Dat is nu wat het Woord van God wil doen: licht geven. Het komt uw leven binnen. Het komt bijvoorbeeld uw leven binnen, omdat ge zelf het Woord opzoekt. Ge grijpt naar de bijbel. Ge gaat naar de kerk. Ge gaat het Woord horen. En wat gebeurt er dan? Dan wordt er een licht ontstoken. Dan gaat er een lamp branden.

Ja, natuurlijk. Maar die lamp brandt niet voor niets. Die lamp wil iets verlichten. Hij wil uw leven verlichten. De lamp van het Woord wil schijnen in het huis dat ge hebt ingericht. Zó, dat ge zien kunt, wat zich daarbinnen afspeelt. Zó, dat ge ontdekken gaat, hoe het er bij u uit ziet.

Wij denken misschien wel, dat we aardig goed weten hoe het er bij ons uit ziet. Maar dat is niet waar. Daarin vergissen we ons lelijk. Er zijn angsten, waarvan we zelf geen notie hebben. Er woelen begeerten, die we onszelf niet durven en willen bekennen. Er zijn zonden, die we nog nooit hebben opgemerkt. We hebben er altijd overheen geleefd. Het is tenslotte ook geen plezierig werk, de smerige boosheid van je eigen hart te ontdekken. Het is ook verbazend lastig, te weten wat er allemaal aan je mankeert. Als je het weet, moet je er ook iets aan gaan doen.

Er is dus heel wat in ons leven wat we niet zien. En dat we ook nooit zouden ontdekken, als het Woord niet in ons leven kwam. Maar als het evangelie komt, dan gaat het licht aan. En alles wat in donkere schuilhoeken verborgen was, komt voor de dag. Wij hadden het misschien wel ver weggestopt. Want daar zijn we razend knap in; allerlei lelijke dingen weg te moffelen, zodat anderen ze niet kunnen zien en wijzelf ze ook niet meer kunnen zien. Maar ze zijn er wel. En door het Woord worden ze, lelijk, afschuwelijk, te kijk gezet. Het Woord van God brengt onbarmhartig alle vuilheid aan het licht.

Onbarmhartig? Nee, dat is niet waar. Dat is immers juist Gods barmhartigheid, dat Hij ons laat zien, hoe het er in ons leven voor

staat. Dat is Gods genade, dat Hij al die ellende, die wij niet zien en niet willen zien, niet laat voortwoekeren. Want Hij wil niet dat we in onze zonden omkomen. Hij wil dat we behouden worden.

En daarom gaan we zó ook naar Hem horen. Daarom laten we ons leven verlichten door zijn Woord. Dat bestaat toch niet, dat we naar God gaan horen en het licht van het evangelie uit ons leven weren?

Dat haalt toch geen mens in zijn hoofd: eerst een lamp aan steken en dan het licht wegstoppen? Dat zou toch te dwaas zijn om van te praten?

Is dat zo dwaas? Maar wat doen wij dan met het Woord? Het Woord van God? We lezen de bijbel, drie keer per dag. We gaan elke zondag naar de kerk, en reken maar dat we geen keer overslaan. Natuurlijk: we willen het evangelie horen. We gaan het licht ontsteken. De lamp voor onze voet, het licht op ons pad.

Maar dan? Laten we het licht van het evangelie nu ook schijnen in de duisternis van ons leven? Laten we het schijnen, niet over DE zonde, maar over **onze eigen zonden**, zodat we ze eindelijk gaan zien? Laten we het schijnen over onze lauwwheid, waaraan wij al lang gewend zijn en die wij zo erg niet vinden? Laten we het schijnen over wat we gedaan hebben? Over wat we God aandoen en wat we de mensen aandoen? Laten we door het evangelie werkelijk aan de dag komen, wat we onze man of onze vrouw aandoen, wat we onze ouders of onze kinderen aandoen?

Laten we werkelijk het licht van God zó schijnen in ons **eigen** leven, dat we eens even ophouden met ons gevit op anderen, onze wrok tegen anderen, onze verachting van anderen, zodat we eindelijk onszelf zien, niet zoals we graag willen dat de mensen ons zien en niet zoals we onszelf zien, maar zó, als we zijn in de ogen van God?

Of doen we zo dwaas, als in het gewone leven niemand doet: dat we wel de lamp van het Woord aandraaien, maar dan haastig die lamp uit ons eigen leven weghouden?

Ja, zó dwaas doen we. Niet altijd misschien, maar wel vaak. Niet vaak misschien, maar soms toch wel. Niet helemaal misschien, maar toch wel een beetje.

Want natuurlijk, we hebben het Woord van God wel laten schijnen over sommige zonden. En we zijn geschrokken. En we hebben ons bekeerd. Maar was dat alles? Is er toch ook niet veel, waarvan we het licht van het evangelie angstvallig hebben weggehouden? Hebben we het licht wel laten spelen, hier en daar, maar lieten we het niet toe dat heel ons huis werd verlicht, zodat alles in een helle gloed kwam te staan?

Daarom zegt Christus: ziet dan toe, **hoe** ge hoort. Want we kunnen natuurlijk wel denken, dat wij het Woord Gods dan toch maar horen. Dat we trouw naar de kerk gaan en nooit een bijbellesing overslaan. We kunnen wel zeggen: wij hebben het Woord van God toch. Maar als we het licht van het evangelie, dat we hebben, niet in ons eigen leven toelaten, dan hebben we het Woord van God toch eigenlijk niet. Dat menen we dan wel te hebben. Maar dat is schijn. Dan maken we onszelf wijs, dat we toch heus echte hoorders zijn. Maar daarmee bedriegen we onszelf.

Niet dit is de vraag, óf we horen. Maar: **hoe** we horen. Wij denken misschien, dat we er al

INHOUD:

Ziet dan toe, hoe ge hoort	J. K.
De weg naar willekeur geopend (II)	G. J.
Calvijn in Japan (I)	C. V.
Het stempel der vergankelijkheid	P. A. H.
Over drie driestarren	G. V.
Boekbespreking	
Persschouw	
Kerknieuws	

zijn, als we maar horen. En we verheugen ons omdat we het licht van het evangelie zien. Maar werkelijk horen, dat is: in het licht van het evangelie **wandelen**. Wandelen als kinderen des lichts. Als mensen, die door het licht geraakt worden en bij het licht horen en zelf één en al licht worden. Want de vrucht van het licht bestaat in louter goedheid en gerechtigheid en waarheid.

Daaraan zien we, daaraan weten we dat we kinderen des lichts zijn, als we wandelen in louter goedheid en gerechtigheid en waarheid. Zo, dat we geen deel meer hebben aan de onvruchtbare werken des duisternis, maar die veeleer ontmaskeren.

De onvruchtbare werken der duisternis. Dat is een hard woord. En we willen er misschien wel op zweren dat zulke werken bij ons, nette christenen, niet meer gevonden worden, al willen we wel toegeven dat er het een en ander aan ons ontbreekt.

Worden ze bij ons niet meer gevonden? Maar schrikken we dan nooit van onszelf? Laten we nooit het licht in ons leven toe? Want als dat alles door het licht ontmaskerd wordt, komt het aan de dag. Daarom is er gezegd: Ontwaakt gij, die slaapt en staat op uit de doden, en Christus zal over u lichten.

Ontwaakt, gij die slaapt. Ga nu eens werkelijk horen! Laat het evangelie in uw leven dóórdringen. Dan schrikt ge wakker. Maar dat is een heilzame schrik. Want dat ge slaapt, is de dood.

Dan schrikken we wel. Maar we hebben dan ook de belofte: Christus zal over u lichten. Hij, die met zijn licht in ons leven schijnt en daar alle ellende en vuilheid laat zien, is **Christus**. En Hij laat dat alles niet zien, om ons af te schrikken. Want Hij heeft zelf voor die afval — staan laten, dat woord! — betaald. Hij heeft dat voor ons verdiend, dat we het Woord van onze Vader weer mogen horen. Hij heeft dat met zijn kruis gekocht. Hij kocht ons met zijn bloed. Hij blijft ons nu regeren door Zijn Geest. En door Zijn Geest gaat Hij het ons nu geven: de dagelijkse vernieuwing van ons leven.

Als we Zijn licht in ons leven laten schijnen, dan ontdekken we een puinhoop. Zeg maar gerust: een smerige bende. De Schrift heeft er trouwens nog ergere woorden voor.

Maar Christus laat ons dat niet zien, om ons wanhopig te maken. Hij laat het ons allemaal zien, en Hij wijst het ons allemaal aan, stuk voor stuk, heel secuur. En dan zegt Hij: zie, kijk nu goed. Ik maak alle dingen nieuw.

Als we dat dan ook maar elke dag horen en geloven. En elke dag in het ontdekkende licht gaan staan van Gods genade. En ons bekeren. Want daarin, dat we ons bekeren, daarin zal blijken dat we het licht op de kandelaar hebben gezet.

Haulerwijk.

J. Keuning

De weg naar willekeur geopend

II

Het rede-beleid van de P.S.

In het vorige nummer van dit blad onderwierpen we het besluit van de Particuliere Synode van Groningen aan een nader onderzoek: we wezen daarin verschillende fouten in het besluit als zodanig aan, in de afzonderlijke beschouwingen, de redeneermethode en dergelijke.

Thans willen we de eigenlijke materie nader bezien en op de kern van het gehele besluit nader ingaan.

Wat is de eigenlijke stellingname van de P.S.?

Zij is de volgende:

De Synode gaat uit van haar oordeel, dat ds. v. d. Ziel schorsingswaardig is.

Dat oordeel heeft ze eerst opgemaakt om van daaruit de „zelfstandige” schorsing door de kerkeraad van Groningen-Z. te beoordelen, zie C. En zij redeneert nu als volgt: omdat ds. v. d. Ziel schorsingswaardig is, was zijn kerkeraad geroepen hem te schorsen, ook toen de kerkeraad van Groningen-N. en de classis Groningen dit oordeel niet toestemden. Dat daarbij de in art. 79 gestipuleerde schorsingsweg niet werd gevolgd, kan de kerkeraad van Groningen-Z. niet worden aangerekend, daar de kerkeraad van Groningen-N. en de classis Groningen in gebreke bleven. Deze schorsingsweg — n.l. schorsing door het oordeel van de eigen kerkeraad en van het kerkverband — kan n.l. slechts bewandeld worden in een kerkverband, zoals dat in art. 31 K.O. is gestipuleerd (D. overwegende, 6). Met dit laatste wordt vermoedelijk bedoeld, waarin de Heilige Schrift als de hoogste rechter wordt erkend en de K.O. als schriftuurlijk ordening voor het kerkelijke samenleven wordt aanvaard (A. 5 en 6).

In dit opzicht zijn dan de kerkeraad van Groningen-N. en de classis Groningen te kort geschoten!

En zo worden dan de ingebrachte bezwaren voor wat de kerkordelijke zijde aangaat, afgewezen (D besluit a).

De weg naar willekeur geopend

Hiermee wordt dan de weg naar de willekeur geopend. Want hiermee wordt elke kerkeraad het recht gegeven zijn predikant of één zijner ouderlingen of diakenen te schorsen **zonder** het instemmend oordeel van het kerkverband, mits de schorsingswaardigheid slechts een feit is.

Maar wie heeft dit feit te **beoordelen**: niet **achteraf**, zoals deze Particuliere Synode inzake ds. v. d. Ziel deed, maar **van te voren**? vgl. art. 79 K.O.: door het **voorgaand** oordeel van de eigen kerkeraad en die der naastgelegen gemeente.

De kerkenordening zegt in art. 79: deze **twee** kerkeraden. De P.S. zegt: als het er op aankomt **de eigen kerkeraad alleen**.

Daar komt — ontdaan van alle franje en zwaarwichtigheid — het hele besluit van deze Partic. Synode op neer!

Als de kerkeraad van Groningen-Z. het recht wordt toegekend op eigen oordeel alléén af te gaan en dienovereenkomstig te handelen, dan kan elke kerkeraad zich dat recht aanmeten, wanneer hij van de schorsingswaardigheid van één zijner ambtsdragers overtuigd is, om **daarna** te trachten het **niet**-instemmend oordeel van mindere vergaderingen vervangen te krijgen door het **instemmend** oordeel van een meerdere vergadering. Van het **voorgaand** oordeel, waarvan art. 79 spreekt, blijft zo niets over.

De willekeur, die art. 79 zocht te voorkomen door te spreken over een voorafgaand gemeenschappelijk oordeel, daar juist de eigen kerkeraad bevooroordeeld kan zijn, krijgt zo **vrij spel**. De dam, die art. 79 hier opwerpt tegen mogelijke willekeur, is radicaal doorgebroken. De **afpraak**, hier in art. 79 gemaakt, wordt niet gehonoreerd, ondanks Matth. 5:37. Er kan nu in elk geval een tijd lang met de eer en goede naam van ambtsdragers een spel

worden gespeeld. De verhindering daartoe door de in het kerkverband gemaakte afspraken heeft plaats gemaakt voor een eventueel herstel **nadien**. Ik zeg met nadruk: eventueel, want een schorsende kerkeraad kan natuurlijk gaan procederen, als hij geen gelijk krijgt, van de ene meerdere vergadering naar de andere, zelfs van de ene generale synode tot de andere en intussen de schorsing laten voortbestaan. Hij behoeft maar te zeggen, dat het kerkverband in gebreke blijft te handelen als in art. 31 K.O. is gestipuleerd. Volgens het door deze Partic. Synode aangehangen en verdedigde kerkrecht kan hij zich met het ene deel van de kerkenordening vrijwaren tegen het andere deel, want de kerkenordening is hier uiteengerukt. **Achteraf** kan zulk een kerkeraad „ongelijk” krijgen, maar de verkeerde weg wordt hem niet bij voorbaat afgesneden... en dat is de bedoeling van art. 79, waar dit over de noodzaak van het van te voren instemmend oordeel van het kerkverband spreekt.

Een tegenwerping

Maar, zo zal iemand wellicht willen tegenwerpen, het kerkverband kan toch in gebreke blijven? En moet een bepaalde kerkeraad, die een zondigende ambtsdrager in zijn midden heeft, zich dan houden aan het oordeel van het kerkverband en niet aan de eis van Gods Woord om de zonde te straffen? Zondigt hij dan zelf niet daardoor? En is het daarom toch niet juist gesteld, dat art. 79, voorzover het spreekt over de inschakeling van het Kerkverband, alleen kan functioneren binnen een kerkverband, dat zich houdt aan Gods Woord?

Deze vraag is verstandig en geeft de moeilijkheid aan, waarmee velen hier zitten. Gods Woord gaat toch boven alles? Het kerkverband mag toch niet tot zondigen dwingen?

Het is met name het weekblad „De Reformatie”, dat hierop in verschillende toonaard gewezen heeft. Ik heb de hier liggende vragen voor een deel besproken in de van mijn hand verschenen brochure: „Schorsing en Kerkverband”, en mag daarheen wel verwijzen.

Maar hier moet er toch ook iets van gezegd worden.

Prof. Kamphuis geeft in „De Reformatie” citaten van Voetius en Rutgers, waarin gesproken wordt over het recht van de kerkeraad het ambt te ontnemen desnoods tegen heel het concrete kerkverband in, als er noodzakelijkheid toe bestaat, omdat de kerkeraad óók **roept** tot en **aanstelt** in het ambt. Want de aard van het Gereformeerd kerkverband is een confessioneel. De waarheid gaat bovenal. Zie o.m. „De Reformatie” 39ste jrg., nummer 8, 9 en 10.

Maar ik wil er met nadruk op wijzen, dat de gegeven citaten betrekking hebben op tijden van grote verwarring. Voor wat Voetius betreft, deze zelf verwijst in het in no. 8 door Kamphuis gegeven citaat als voorbeeld naar de tijd „van de eerste reformatie” en vooral van „de verwarring veroorzakende (oproerige) remonstrantse partij in ons Nederland”, toen een soortgelijke censuur zonder medewerking van het kerkverband, „op v. le plaatsen is geschied en wettig geschieden kon...”.

En voor wat de behandeling van de attestatiën-kwestie betreft, waaruit prof. Kamphuis honig voor zijn bijen poogt de puren, zie De Reformatie, no. 10, met welke behandeling prof. Rutgers zich in één zijner geschriften uitvoerig heeft bezig gehouden, geldt hetzelfde: Rutgers handelt dan over de tijd van de Arminiaanse troebelen. In zulk een tijd moet een kerkeraad dan „zijne eigene verantwoordelijkheid beseffen; hij moet dan uit eigen ogen gaan zien; en hij moet desgevorderd aan de attestatie alle waarde ontzeggen”.

Want in zulk een tijd is er geen kerkverband, dat functioneert overeenkomstig Gods Woord en de Confessie. Men is dan in een **algemene** noodsituatie gekomen, waarin kerkelijk in vele opzichten niet meer gehandeld kan worden overeenkomstig de K.O. De waarheid Gods is dan in geding en zij gaat bovenal.

Maar gaat het aan in een situatie als de on-

derhavige, waarin aan de orde zijn bepaalde gedragingen van een predikant en blijkbaar zijn hoofdzonde is dat hij zich niet met zijn bezwaren in de kerkelijke weg begeeft, (D overwegende, dat de kerkeraad geroepen was, 4) zich op situaties als boven, **op algemene noodsituaties** te beroepen? De vraag stellen is haar beantwoorden!!

Het in het debat betrekken van citaten, die geschreven zijn m.h.o. op dergelijke algemene noodsituaties, waarin de confessie in geding is, wanneer er een zaak van kerkelijke orde aan de hand is, is zeer bedenkelijk. Men geeft de indruk van te strijden voor de waarheid, en de waarheid alleen en kan daarbij rekenen op bijval van al wat Gereformeerd is, maar niet scherp of lid. Ik acht dit demagogisch schrijven. Het spijt me, maar ik heb er geen nuchter woord voor. Ik neem zulk schrijven zeer kwalijk!

We keren nu terug tot de bovengenoemde tegenwerping — die nu in het rechte verband met de ons bezig houdende kwestie kan onder ogen gezien worden.

Het kerkverband kan in gebreke blijven.

Inderdaad.

Het oordeel van de eigen en de genabuurde kerkeraad kan verschillen. Ook het oordeel van de eigen kerkeraad en dat der classis.

Wat dan te doen?

Eigen oordeel nader toetsen en als men meent er toch bij te moeten volharden in appél gaan, maar intussen de voor God afgelegde afspraken houden en bedenken, dat men niet alléén de verantwoordelijkheid heeft. Ik spreek nu over een kerkverband, zoals dat er concreet is in de classis Groningen. En wijs er op, dat niet alle schorsingswaardig zijn en dat dus het oordeel over de schorsingswaardigheid verschillend kan uitvallen.

Trouwens niet alleen wat betreft de eigen kerkeraad en het kerkverband, maar ook **in de eigen kerkeraad zelf**. In het laatste geval zal de minderheid zich óók, althans voorlopig, bij het oordeel der meerderheid moeten neerleggen, al kan dat soms inderdaad zwaar vallen. Het leven in de kerk en het kerkverband brengt nu eenmaal mee, dat niet alleen eigen oordeel beslist, maar dat met dat van anderen gerekend worden moet.

Onze onvolmaaktheid

Daar is nog een overblijvend bezwaar, dat we onder ogen willen zien!

Het is zo dan toch maar mogelijk, dat een kerkeraad een schorsingswaardig ambtsdrager een tijd lang moet handhaven, doordat het kerkverband zijn oordeel van schorsingswaardigheid niet deelt. Is dat niet een kwaad ding in de Kerk des Heren?

Inderdaad.

Maar er is ook een andere mogelijkheid, die nog méér voor de hand ligt en door de kerkenordening zakelijk is aangewezen. Dat n.l. door bevooroordeeldheid — waarbij nog niet eens boos opzet in het spel behoeft te zijn — een kerkeraad ten onrechte zou schorsen en afzetten. M.h.o. daarop is in art. 79 het oordeel van het kerkverband ingeschakeld. Door dit laatste is de eerder genoemde moeilijkheid inderdaad mogelijk.

Hier ligt aangewezen, dat de kerk het volmaakte nog niet heeft bereikt, ook al begeert zij in alles getrouw te zijn aan des Heren Woord.

Hetzelfde geldt van het kerkverband.

Wie nu in een perfectionistisch streven de eerste mogelijkheid radicaal wil afsnijden vervalt in het kwaad van de tweede. Een tussenweg is hier niet, zolang we op aarde leven.

Onze vaders hebben de **tweede** mogelijkheid als zeer reëel gezien en gevreesd en daarom de bepaling van het noodzakelijk voorafgaand oordeel van het kerkverband in de K.O. opgenomen. De Schrift **eist** dit **niet**. Kerkelijke wijsheid en diepe kennis van het menselijke hart leidde tot deze bepaling. Daarbij ook de **praktijk** van het kerkelijke leven. Rutgers schrijft m.h.o. daarop:

„Eerst in 1581 is er bij gekomen, dat bij afzetting van ouderlingen en diakenen het oordeel van de naastgelegen kerk ook moest gevraagd worden (art. 64), blijkbaar omdat de noodzakelijkheid en de behoefte daaraan gevoeld was geworden **door het misbruik** dat in

sommige gevallen tot moeilijkheden aanleiding had gegeven". College-voordrachten, pag. 102. Ik onderstreepte).

Het getuigt m.i. niet van kerkelijke wijsheid, nog wel in een tijd met vele plaatselijke moeilijkheden en spanningen, de zekeringen die de K.O. heeft aangebracht om misbruik van het schorsingsrecht te voorkomen weg te nemen, zoals de P.S. van Groningen werkelijk heeft gedaan. En verder: ons als vrijgemaakten behoeft toch niet gezegd te worden hoe ernstig en verfoeilijk onverantwoorde censuur over ambtsdragers is?

Zijn we ons eigen verleden zo spoedig vergeten?

De schorsing van ds. A. v. d. Ziel

In het voorgaande is over de **materie**, die tot schorsing van ds. A. van der Ziel heeft geleid, niet gesproken. Ten overvloede wil ik gaarne verklaren, dat sympathie met deze geschorste predikant mij bij het schrijven van deze artikelen niet heeft geleid. Ik ben wel van oordeel dat hij onrechtmatig is behandeld, wjl niet volgens het geldende kerkrecht, dat ook hem bescherming had te bieden.

En van het begin af heb ik het betreurd en ook als een gevaarlijke gedachtengang beschouwd, dat sommigen hebben geschreven. dat alles afhangt van de schorsingsgrond en -gronden. (Dr. B. Jongeling in Kerkblad voor Gelderland en Overijssel en de Reformatie). Daarmee is het doen van de P.S. van Groningen in principe gerechtvaardigd en haar uitspraken zijn daarmee zelfs aan nadere bespreking en controle onttrokken, althans grotendeels, want de materie der schorsing is **niet openbaar**. Kerkordelijk betekent dit standpunt: de deur open zetten voor subjectieve willekeur „zelfs t.a.v. de confessie". Dat prof. Kamphuis dit niet „geroken" heeft, heeft me oprecht verbaasd, waarover later.

Op één punt echter heeft de P.S. van Groningen iets over de materie der schorsing aan de openbaarheid prijsgegeven. Ze spreekt nl. over de „eis", waarop de kerkeraad van Groningen-Z. geroepen was te blijven staan, dat n.l. „ds. A. van der Ziel zijn bezwaren in de kerkelijke weg zal bekend maken door zich te wenden tot zijn kerkeraad, of tot de classis, in een bezwaarschrift, waarin dan uiteraard „de achtergronden" ter sprake zullen moeten komen....".

Volgens de formulering van de P.S. zat hier de kwestie met ds. v. d. Ziel op vast. Zij overweegt immers dat de kerkeraad geroepen was de „tuchtprocedure met ds. A. v. d. Ziel niet te beëindigen doch voort te zetten" en „**derhalve** te blijven staan op bovengenoemde eis.

Afgaande op deze openbaarmaking valt te concluderen dat ds. v. d. Ziel bezwaren had tegen bepaalde uitspraken van zijn kerkeraad, zich daaraan blijkbaar niet hield en er geen schriftelijke bezwaren tegen in bracht. Dat voorts de kerkeraad het niet voor vast en bondig houden van zijn uitspraken door ds. v. d. Ziel zou hebben gedragen, als deze met een bezwaarschrift bij de kerkeraad of de classis gekomen was. Blijkbaar achtte de kerkeraad zijn eigen uitspraken nog wel voor discussie vatbaar.

Het niet voldoen door ds. v. d. Ziel aan deze eis van de kerkeraad is blijkbaar de *cardo quaestionis*. Maar dan is hier een **ordekwestie** in geding en blijkbaar zit het — zie de verwijzing naar art. 76 — vast op het verwerpen van de vermaningen van de kerkeraad in dezen.

Twee opmerkingen wil ik hierover maken.

a. Er is geen kerkelijke wet, die verplicht tot het schriftelijk indienen van zijn bezwaar bij een kerkeraad noch die het gaan in appél bij een meerdere vergadering **verplicht** stelt. Art. 31 K.O. spreekt van een **mogen**, niet van een **moeten**. Of hier daarom niet van gebrek aan broederlijkheid bij de betrokkene gesproken kan worden, is een zaak, die zich aan nadere beoordeling wegens gebrek aan publieke gegevens onttrekt. Evenals de vraag of bedoelde uitspraken in concreto van betekenis voor een **bepaalde** tijd waren of van **blijvende** betekenis. Maar van openbare grove zonde in de zin van art. 79 en 80 K.O. blijkt hier niets.

b. Op geen enkele wijze wordt duidelijk, dat

de kerkeraad van Groningen-Z. geen geduld kan oefenen met schorsen tot de uitspraak van de P.S., eventueel van de Generale Synode. Indien de P.S. van dat gevoelen was geweest, had dit uitdrukkelijk moeten zijn uitgesproken en hadden de kerkeraad van Groningen-N. en de classis Groningen te horen moeten krijgen, niet maar dat zij in gebreke zijn gebleven, maar dat zij **schromelijk te kort hebben gedaan aan de eis der heiligheid, die moet heersen in Gods huis**. En dan had niet een heel betoog over de K.O. behoeven gehouden te zijn, dat zo aanvechtbaar is als maar mogelijk is, maar dan was de uitspraak: hier was een zo duidelijke en roepende zonde, dat met schorsing en afzetting geen dag en geen uur mocht gewacht en dat voor zulk een **uitzonderlijk geval** de nood de wet breekt, voldoende geweest. Dan immers was er duidelijk sprake van een snel acuut bederf in het engere kerkverband.

Thans zijn de kerken in zeer grote moeite gebracht.

Eerst heeft de kerkeraad van Groningen-Z. een nieuw kerkrecht gelanceerd.

Daarop is een uitvoeriger betoog de classis Groningen.

Het bleek intussen volkomen onhoudbaar in

z'n beroep op art. 31 K.O. Ik toonde dat aan in de brochure „Schorsing en Kerkverband" en werd daarin bijgevallen door „de Reformatie", die in plaats van een eigen recensie te geven overnam de recensie van dr. C. Trimp, geschreven in het Gereformeerd Kerkblad voor Zuid-Holland van 7 dec. 1963. Deze viel daarin mijn bestrijding van het kerkrechtelijk betoog van de classis Groningen geheel bij. Dr. Trimp sprak zelfs van „onweerlegbaar".

En nu hebben we dan **weer** een **nieuwe** improvisatie, wat anders, maar toch weer met beroep op art. 31 K.O.

Een beschamende gang van zaken, die de indruk wekte dat men hoe dan ook een kerkeraad het recht van schorsing in eigen handen geven wil.

Misslagen komen steeds voor in de kerk en zij kunnen vaak hersteld worden.

Maar de **legitimering** van misslagen is een dodelijk gevaar voor de kerk.

Dat was zo in de veertiger jaren en noopte ons tot vrijmaking.

Dat gevaar is er vandaag wéér.

En daartegen ga aller strijd.

Amsterdam.

G. Janssen.

Calvijn in Japan

I

Weten wij wel iets af van het leven en de strijd van de kerk in het verre Oosten? De kerk in China, Japan, Korea, de Philippijnen, Maleisië, Indonesië? Er gebeuren daar grote dingen in en door de kerk van onze Heer Jezus Christus.

Nooit zal ik het optreden vergeten van de vertegenwoordigers van de jonge, bijbelgetrouwe oosterse kerken op het congres van de I.C.C.C. in 1954.

Elke morgen trad daar een predikant op uit een van deze kerken om mededelingen te doen over de situatie van de kerken welke hij diende. Het waren mannen die veelal in zeer armelijke omstandigheden hun arbeid verrichtten. Maar er straalde uit hun eenvoudige pretenteloze woorden een geloof, een trouw en vooral een blijdschap die je klein maakten en met verbazing vervulde. Ze waren vertegenwoordigers van een christendom dat je steeds deed denken aan wat we van de eerste christelijke kerken in de Handelingen lezen. Er was in hen iets van de kracht, de overgegevenheid welke een man als Paulus kenmerkten.

Nimmer vergeet ik de koreaanse predikant die vertelde dat in de orthodoxe presbyteriaanse kerken welke hij vertegenwoordigde elke morgen om vijf uur een kerkdienst werd gehouden! Die kerken waren nog jong. Tijdens de harde, jarenlang durende japanse onderdrukking waren ze moeizaam ontstaan en hadden het zwaar te verduren gehad. En ze leden nog zeer onder de gevolgen van de koreaanse oorlog. De leden waren weinig onderleerd. Velen konden lezen noch schrijven. En daarom had men besloten elke dag kerk te houden om de gemeente te brengen tot een beter verstaan van de Schrift. Maar omdat alle leden hard moesten werken voor hun brood was men overeen gekomen dat 's morgens vroeg te doen. Tegelijk was dat een bidstond voor het leven en werk van de dag. De predikant vertelde dit of het de gewoonste zaak van de wereld was! Het meest verbazingwekkende was misschien wel de verwondering waarmee deze koreaan reageerde op de hem gestelde vraag of de mensen wel zo vaak en zo vroeg naar de kerk wilden gaan. Van zo'n vraag begreep hij kennelijk niets. Hij antwoordde met zicht bare verbazing: Of de mensen komen? Natuurlijk! Het is toch een kerkdienst waarin Gods Woord wordt gepredikt!

Ik ontmoette in Philadelphia ook ds. Tow, een chinees predikant die in Singapore werkte. Onlangs kon men over hem in de kranten lezen in verband met de expansie van de christelijke kerk op Malakka. Tow is een zeer

intelligent man, een knap theoloog, bijzonder welsprekend en een fijn christen. Met enorme activiteit is hij in Singapore bezig. Maar hij woont met zijn gezin in een klein huisje in een van de volksbuurten van Singapore. Want naar zijn overtuiging moet een prediker van het Evangelie midden onder hen wonen aan wie hij het Evangelie verkondigt. Hij moet minder willen zijn dan zij allen.

Een tijd geleden kreeg ik een brief onder ogen van Yune Sun Park, geschreven aan Prof. Van Til van het Westminster Seminary in Philadelphia. Park was jaren geleden een zeer begaafde koreaanse student van het Westminster Seminary. Men had hem bestemd voor docent aan de opleidingsschool voor koreaanse predikanten te Seoel in Zuid-Korea. Om hem in staat te stellen de nederlandse gereformeerde theologische literatuur te bestuderen had Prof. Van Til deze koreaan nederlands geleerd! Ik hoorde van Yune Sun Park voor het eerst in een gesprek met Prof. Van Til. Ik vertelde deze namelijk dat ik in een radiotoespraak in Nederland een veldprediker die in Korea was geweest had horen zeggen dat hij daar inheemse predikanten had ontmoet die de werken van Schilder en Greijdanus kenden. Dat ze Schilder kenden kwam nu niet vreemd voor. Want diens „Christus in zijn Lijden" is in engelse vertaling reeds meermalen herdrukt en is overal waar engels wordt gesproken of gekend verspreid. Maar voor zover ik wist waren van Prof. Greijdanus geen werken in het Engels vertaald. Prof. Van Til kon mij uit de droom helpen. Want hij vertelde van Yune Sun Park die toen reeds als professor in Korea werkte en al een paar commentaren op boeken van het Nieuwe Testament had geschreven. En daarin werd dikwijls Greijdanus geciteerd!

Ik zal iets uit de brief van Yune Sun Park citeren. Hij vertelt er eerst in dat hij juist aangezocht werd hoogleraar te worden aan een andere theologische school, namelijk aan het seminarie van de Generale Synode van de Koreaanse Presbyteriaanse Kerk. Hij zou daar ook de nieuw-testamentische vakken moeten doceren. Deze benoeming had hij aanvaard. En dan gaat hij zo in onberispelijk engels verder. „Mijn commentaar op de kleine profeten (ongeveer 600 pag.) zal in het midden van deze maand verschijnen. Dat wil zeggen dat het tweede deel van mijn commentaar op het Oude Testament is voltooid. Het eerste deel verscheen reeds vele jaren geleden. Zoals U waarschijnlijk wel weet heb ik mijn commentaar op het Nieuwe Testament, die uit acht delen bestaat, voltooid.

Deze voltooiing kwam geheel en al tot stand dank zij de genade van God. Ik ben predikant in de Dong San Kerk. Het aantal leden daar

van is nu ongeveer 300. Twee jaar geleden begon ik met 80 leden. De Here heeft mijn werk zeer gezegend. Met de leden van mijn gezin is het goed. Mijn vijf kinderen zijn alle thuis. Mevrouw Park is zeer bezig en druk om het huishouden te verzorgen."

Met stomme verbazing lees je zo'n preten-tieloos briefje. Prof. Yune Sun Park leeft in zeer sobere omstandigheden. Hij heeft een klein huisje. Vervult een volledige predi-kantstaak. Is daarbij hoogleraar in het Nieu-we Testament. En schrijft in een niet zo groot aantal jaren tien dikke delen van een kom-mentaar op de gehele bijbel!

Ook uit Indonesië hoort men telkens van een wonderlijke kracht en groei van de chris-telijke kerken.

Ik heb in de Persschouw van Opbouw een tijd geleden een boeiend overzicht gepubli-ceerd van de geschiedenis van de Batakkerk.

In 1882 begon Nommensen in Batakland met de prediking van het Evangelie. Hij kwam toen in een dóór en dóór heidens land. Kannibalisme was er aan de orde van de dag. Maar toen Nommensen veertig jaar later stierf — hij was zegge en schrijve éénmaal in die tijd met verlof in Europa geweest — was vooral door zijn arbeid en kerk in Batak-land ontstaan die 180.000 zielen telde! Bij het be-gin van de tweede wereldoorlog gedurende welke ook de blanke zendelingen in Batak-land werden uitgeschakeld — voor zover ze duiters waren werden ze door de nederlan-dse regering geïnterneerd, de hollanders wer-den daarna door de jappers in kampen op-gesloten — telde ze 400.000 zielen. Men ver-wachtte dat deze kerk nu ze van haar blanke „leiders" was beroofd en onder de japanse ty-rannie was gekomen gedesorganiseerd en ge-decimeerd zou worden. Maar dat geschiedde helemaal niet. Integendeel: meer dan enige andere bood de batakse kerk weerstand tegen het japanse heidendom. En aan zichzelf over-gelaten ontplooidde ze een activiteit die onge-lofelijk was. Met enorme energie nam ze zelf de zending ter hand. Er ontstond een „leken"-beweging: Parguru Saksi ni Kristus — „Getui-gen van Christus". In kleine groepjes trokken massa's christenen elk weekend uit om het evangelie te verkondigen. En toen na de oor-log de blanke zendelingen terug kwamen bleek de Batakkerk in ledental verdubbeld te zijn.

Iets dergelijks geschiedde op Zuid-Celebes onder de Toradja's. Onder hen werkten zen-delingen van de Geref. Zendingsbond en de Chr. Geref. Kerken. Onlangs herdacht de To-radja-kerk daar dat vijftig jaar geleden de zending onder hun volk een aanvang nam. Aanvankelijk bleven zending en kerk min of meer vreemd in het volk. Nadat dertig jaar het evangelie verkondigd was telde de jonge kerk pl.m. 30.000 leden. Maar in de laatste twintig jaar beleefde ook zij een stormachtige groei. En dat terwijl ze hevig vervolgd werd door de Mohammedanen. Deze kerk telt vele martelaren. Maar nu heeft ze pl.m. 150.000 leden.

Dit zijn enkele feiten uit het bewogen en actieve leven van de kerken in het verre Oos-ten. Steeds weer wordt men met verbazing en dankbaarheid vervuld door wat men van daar hoort. Door wat Jezus Christus daar doet. En het heerlijke is dat deze kerken en christenen voor het overgrote deel leven uit een eenvou-dig en sterk geloof in Jezus Christus, zijn kruis en opstanding. De kerken zijn veelal „bijbelgetrouw". In de leidende kringen van de Wereldraad werd meermalen geklaagd over het „fundamentalisme" van deze jonge kerken!

Waarom ik dit alles schrijf?

Och het kwam mij allemaal voor de geest te staan toen ik dezer dagen een brochure ont-ving welke in Japan is uitgegeven. De titel ervan is „Calvin in Japan". Op de omslag prijkt een door een Japanner in Japanese stijl getekend prachtig portret van Calvijn. En de inhoud is een beschrijving van de grote in-vloed welke de werken van Calvijn in deze tijd in Japan uitoefenen. Ik zal in de volgen-de nummers van „Opbouw" een en ander over deze brochure vertellen. Het is een goed en troostrijk en beschamend ding te horen hoe in het zich stormachtig ontwikkelende en om-

hoog strevende japanse volk ook de bood-schap van het Evangelie zoals die door Cal-vijn werd gepredikt, krachtig begint te klin-ken en door te werken.

Laat ik dit artikel beëindigen met het ge-ven van een overzicht van de situatie van de christelijke kerk in het land van de rijzen-de zon. In het Japanse „Christian Year Book" vindt men o.a. de volgende gegevens daarom-trent. In 1963 waren in Japan ongeveer 440.000 protestanten tegen 333.000 rooms-ka-tholieken. Het aantal protestantse kerken be-draagt 5.260. Roomse parochies zijn er 952

Het aantal christenen is in de laatste twee jaar met 0,05% toegenomen. Ze vormen nu 0,81% van de bevolking. Onder de protes-tantse kerken is de Verenigde Kerk van Ja-pan de grootste. Ze telt 189.652 leden. De Pinkstergemeenten volgen met 46.870 leden. Daarna komen de Anglicaanse kerk met 45.383 en de Baptisten-gemeenten met 14.985 leden. De Japanse Evangelisch Lutherse Kerk omvat 12.495 leden, de Japanse Chr. Kerk 11.636 terwijl het Leger des Heils 10.436 „sol-daten" onder zijn vaandel verenigde.

Volgende week D.V. over de brochure.

C.V.

Het stempel der vergankelijkheid

„De dichtkunst uit de Tang-periode is herfst; de oogst van het rijpe hart van een rij-pe cultuur", aldus Günther Debon in de in-leiding tot zijn vertaling van chinese poëzie. En hij besluit deze introductie met: „Herfst, dat is de treurnis over 't vluchtig verwaaiende leven. Tangdichtkunst is het gouden brokaat onder kale takken. Zij rekken zich de vorst tegemoet. Maar door hun kaalheid glanst het oneindige hemelruim".

Reeds hierin komt tot uiting hoe zeer de dichters van deze Tang-periode (de grootste hunner was Li-Tai-Po) het gevoel hadden te leven in het najaar van de geschiedenis, ja dat heel het menselijk leven een herfstachtig proces was. Vandaar hun weemoed, melan-cholie en uitzichtloosheid. Ditmaal behande-len we een tweetal gedichten van meer ge-noemde Li Tai-Po, het eerste in twee, het laatste in één enkele vertaling. Om met De Visscher te beginnen: Wanneer we deze ver-zen oppervlakkig lezen is er ogenschijnlijk niet meer aan de hand dan dit: Er is een vis-ser, die als alles op het water nog bloeit is uitgevaren. Hij houdt zich niet bezig met zijn vangst maar wil eerst wat zwanebloemen plukken, daarna dobbert hij aan een lotus-bloem voorbij en zijn verdriet komt weer op-zetten. Vermoedelijk is het een wat neerslachte figuur, iemand die misschien een vrouw of een kind heeft verloren en die er niet in slaagt dit verdriet de baas te worden. Het is een zielige vertoning, maar ja, er zijn al zo-veel stakkers met een opgekropt leed, dat ze bovendien vaak aan zichzelf te danken of te wijten zullen hebben.

Toch is er wel meer aan de hand. Daarvoor zullen we een aan gereformeerden welbeken-de methode moeten volgen, nl. die van tekst-uitleg. Deze chinese visser is nl. een zoeker van schoonheid en waarheid. De herfstzon versplintert op het water: het najaar kondigt zich reeds aan, in de natuur en in zijn leven, de beste tijd is al geweest. Onwillekeurig denken we hier aan de bekende chinese spreuk. „Het is later dan U denkt". Nu, dat is inderdaad het geval. De bejaarde man plukt wat zwanebloemen. Wat betekent dit? De zwanebloemen zijn gewijd aan de zwaan, een zinnebeeld van trots, reinheid, maar ook van zinnelijkheid, jalouzie en wraakzucht. De vis-ser manifesteert daarmee dat hij „aardselijk" is en dit blijkt nog duidelijker uit het vervolg. Er is een lotusbloem, die wel contact zoekt, maar met een gevoel van „dat is toch niet voor mij weggelegd" grijpt de visser zijn kan-sen niet en laat zich maar wat doelloos voort-dobberen, onder de ter kimme neigende herfstzon, over het water dat niet meer hel-der blauw maar vaalgroen aan het worden is. Hij dobbert zijn ondergang tegemoet. En waarom? Wel, de lotusbloem is de „goddelij-ke" bloem, gewijd aan Boeddha en een cen-trale rol spelend in de cultus van het boed-dhisme. In een van de wijsheidsboeken van deze religie, de Bhagavad-Gita lezen we o.m.: „Waaraan wordt", vraagt de leerling Arju-na, „de ware wijze gekend?" En Krishna, de leermeester, antwoordt: „Wie de zelfzucht mijdt, al zijn daden in de godheid stelt, die wordt door de zonde evenmin beroerd als de lotusbloem door het water."

In dit licht beschouwd wordt het dus dui-delijk waaraan het die visser mankeert. Hij is niet „heilig" genoeg, hij is niet zonder baat-

zucht, hij rekent in al zijn daden niet met de goddelijke bedoelingen en voorschriften en daarom is een „hoger" leven niet voor hem weggelegd. Waar is dan de „schuld" te zoe-ken? Misschien bij een eigen overtreding, maar het is ook best mogelijk dat een voor-vader van hem heeft gezondigd, zodat onze visser als een minderwaardig wezen is gebo-ren. Hier hebben we de leer van de reïncar-natie, de zielsverhuizing, waarbij dus een be-smette ziel terugkeert in een stof van mindere orde dan hij al bezeten heeft. De visser is ge-ketend aan „het rad der geboorten" en kan zich daarvan niet bevrijden.

Hij durft die éne openbaring van die éne lotusbloem niet aan, twijfel brengt hem tot wanhoop en tot een stemming van „er is toch niks meer aan te doen". Zijn afgod vraagt een hoge tol van hem!

In het andere gedicht, van dezelfde dichter, gaat het niet over een oude topper maar over een gracieuse jonge vrouw. Zij is de favoriete van niemand minder dan de keizer van het onmetelijke chinese rijk. Uit alle gewesten van deze monarchie hebben de gouverneurs de schoonste maagden voor de vorst laten aanrukken en zij heeft de schoonheidswed-strijd gewonnen. Niet alleen op lichamelijke schoonheid, ook op omgangsvormen, bescha-ving, ontwikkeling en geestige conversatie is gelet. Deze dame is „knap" in dubbele zin: zij is jong en mooi en bovendien hoog-beschaafd.

DE VISSCHER

De herfstzon zindert in 't druppelend
water,
Waar een visscher wat witte marsilea
plukt;
Zacht wil een lotusbloem met hem gaan
praten,
Doch hij dobbert voort, ten doode
bedrukt....

Bert Teunis

GROEN WATER

Het najaarslicht versplintert op het meer.
Een visser - eenzaam - reikt naar
zwanebloemen.
Een lotusplant wil zachte namen noemen.
Maar hij drijft weg; zijn hart doet pijn,
alweer.

Andries Dongera

EEN GELIEFDE DES KEIZERS

Charme der jeugd, onder een dak van
goud,
omrankt door 't rood van het rosarium.
Bergbloemen in het haar, het fraaiste
diadeem,
mantel die zijden kelken openvouwt.
Verlaat zij schrijdend, dansend het paleis,
zij begeleidt de glorie van den keizer.
Maar eenmaal breekt het ritme van die
wijs
en waait naar d'avondwolken, grijs en
grijzer.

Li-tai-po

Andries Dongera

Zij woont in het vrouwenpaleis, onder een gouden dak. Rondom is een prachtige rozentuin. Daarin kweekt zij ook bergbloemen uit haar geboortestreek, die in het zuiden op de flanken van de Himalaya ligt. Deze bergbloemen sieren haar donkere vlechten beter dan een diadeem van goud en diamanten zou kunnen doen. Haar purperen mantel is bestikt met fraaie lotuskelken. Een schoonheid! Zij mag de keizer vergezellen bij plechtigheden en bij feesten. De ene keer schrijdt zij waardig aan zijn zijde, de andere keer danst zij bevallig als eerste in zijn gevolg. Haar gebaren zijn even krachtig als vederlicht, zij is iemand. Maar de dichter ziet verder, hij ziet door al die pracht van verschijning heen. Hij „let op het einde”. Het dansritme zal zwakker worden, het zal haperen, stokken, ophouden. Het zwarte haar zal vergrijzen, als een avondwolk waar de laatste zonnegloed uit verdwijnt.

En dan? Dan is die schone hofdame vergeten. Vergeten door de keizer die al lang een andere „miss China” voortrekt, door zijn prins die niet naar het oude canaille omzien, door de raadsheren die wel wat anders te doen hebben, door het volk dat nieuwe schoonheden adoreert. Misschien zal in haar bergdorpje een neefje nog met haar geuren: „Mijn tante is aan het hof”, maar de glorie is voorbij.

Herfst en avond, het seizoen en het daggedeelte van de ondergang, zij beheersen deze gedichten over een visser en over een hofdame. De visser zal zijn dood vinden in het vaalgroene water, de vergeten favoriete zal, oud

en der dagen zat, gestorven zijnde worden gecremeerd en haar as zal inderdaad verwaaien naar de steeds grijzer wordende avondwolken.

Sic transit glorie mundi, alzo gaat de heerlijkheid dezer wereld voorbij. Omdat alles, naar het woord van Paulus, schatplichtig is aan de vergankelijkheid en het stempel daarvan draagt.

Onkundig van deze tekst, maar de zin bevoedend van een wereld die haar zin verloren heeft, schreven de dichters van de Tangperiode:

„Het is later dan U denkt.” Daardoor doorschouwde Li-Tai-Po de tragiek van de voortdobberende tobberige visser en voorzag hij de afloop van de charmante courtisane.

(wordt vervolgd)

Rotterdam

P. A. Hekstra.

Literatuurlijst:

Hans Bethge: Die chinesische Flöte
Günther Debon: Herbstlich helles Leuchten überm See

Günther Eich: Lyrik des Ostens

Klabund: Literaturgeschichte

Martin Buber: Chinesische Geister- und Liebesgeschichten

Arthur Waley: The Book of songs; Chinese Poems

Bert Teunis: Levensroes (Holland, Amsterdam 1943)

F. W. van Heerikhuizen: Ziel en gedachte, deel I (Sythoff, Leiden 47)

Over drie driestarren

De vijfde kolonne

In de „Poortwake” van 21 februari 1964, schrijft de bekende starrenhitser een drietal driestarren.

De eerste heet: De vijfde kolonne.

De tweede: De tactiek van de boze.

De derde: De les uit Schrift en historie.

Het vergif zit als altijd in de staart.

Dat is hier in driestar nummer drie.

Nummer één geeft aan de meisjes de verklaring van wat een vijfde kolonne is: een troep verraders die in het uniform van het leger de vijand in de kaart speelt.

De volgende driestar geeft de toepassing op de kerk des HEEREN: „Dat is de tactiek van de Boze, de vijfde kolonne die hij in het vuur werpt. Paulus wist er ook van mee te praten. Lees er zijn brieven maar op na. De grote bezorgdheid van deze apostel voor de gemeenten, die van binnenuit werden aangetast door schijnvromen, de ketters, de verraders, wat hem de gemeenten deed waarschuwen: denk er om, de duivel verschijnt vaak in de gedaante van een engel des lichts, wees op uw hoede, onderken hem en heb geen gemeenschap met zijn werken”.

Tot zover is deze preek in drie punten met stichting te volgen.

Maar dan komt op kousenvoeten de toespraak op hier en nu: „Geef de kerkgeschiedenis een ander beeld van satans strategie? Al tijd weer is de kerk van onze Heiland van binnen uit uitgehold. Bijna iedere bladzijde uit de kerkgeschiedenis geeft er getuigenis van. Wat is kerk-deformatie anders dan dat de vijfde kolonne van binnen uit de kerk verwoest?”

Het vuurwerk nadert thans het slotnummer.

De klap op de vuurpijl.

Die komt in het laatste punt.

Hoor! „De tactiek aller eeuwen past de duivel ook onder ons toe”. „En er zijn rondom ons de vele sekten, ik denk aan de Pinkstergemeenten waarover ds. Heij nu zo prachtig oriënterend en waarschuwend schrijft in ons blad. Ook die hebben hun vijfde kolonne in onze kerken en er wordt ronduit verklaard door de leiders dier beweging, dat hun volgelingen in de kerk moeten blijven om daar „te getuigen” van hun standpunt. De wereld is

vandaag vol met mystieke, spiritualistische, subjectivistische bewegingen en ze zitten ook in de kerk als een vijfde kolonne”.

En de schrijver eindigt met het citaat van Paulus: „Vermijd de onheilige, holle klanken; want zij zullen de goddeloosheid nog verder drijven en hun woord zal voortwoekeren als de kanker”.

Dat is dan dat.

Onze meisjes zijn weer gewaarschuwd.

Maar: voor wie eigenlijk?

Daar mogen ze naar raden.

Namen worden niet genoemd.

Gelijk de laatste tijd onder ons te doen gebruikelijk is. In publieke redevoeringen. In persartikelen. Net als destijds in professor Hepps „Dreigende-deformatie”-brochures.

De meisjes kunnen er iedereen op aanzien: zou onze dominee zo'n man uit de vijfde kolonne zijn, zo'n ketter, verrader, een duivel in engelengedaante, een van de Pinkstergemeente, zo'n man van holle klanken, die zijn goddeloosheid nog verder zal drijven en wiens woord zal voortwoekeren als de kanker?

Paulus noemde wel namen.

Man en paard.

De driestarrenschrijver, gedekt door zijn anonimiteit, verzuimde — of deed hij dat met opzet? — de vindplaats van dat woord van Paulus aan te geven. Want wanneer deze gezegd heeft: „. . . en hun woord zal voortwoekeren als de kanker”, laat hij volgen: „Tot hen behoren HYMENAEUS en PHILÉTUS, die uit het spoor der waarheid geraakt zijn met hun bewering, dat de opstanding reeds heeft plaats gehad, waardoor zij het geloof van sommigen afbreken”. II Timothéus 2 : 16-18.

Toe, Poortwachter, noem nu eens namen!

Paulus ontmaskerde de spiritualisten!

Doe als hij.

Dan bouwt ge de kerk.

En de GEMEENSCHAP der HEILIGEN.

Thans maakt uw woord de indruk van „uit het donker te schieten op de oprechten van hart”. Psalm 11 : 2. Ik denk aan het woord van de Spreukendichter: „Een onomwonden bestraffing is beter dan verborgen liefde”. 27 vers 5.

Op deze heimelijke wijze verdacht maken maakt de verhoudingen in onze kerken kapot.

G. Visee.

BOEKBESPREKING

Bijbels Dagboek, „Niets Nevens U”.
Uitg. J. Boersma.

Van dit Dagboek verscheen na de eerste druk, die in 1949 van de pers kwam, en de tweede, die in 1952 volgde, thans de derde druk. De samensteller, ds H. Veltman van Zeist vermeldt dat deze derde uitgave een editio castigata oftewel een gezuiverde uitgave is: „De bijdragen van de predikanten, die zich onttrokken hebben aan de gemeenschap van de Gereformeerde kerken in Nederland, zijn door andere vervangen”. De mensen, die dus nog een eerste of tweede druk in huis hebben, zitten er maar mee: niet met die dominees, want die gingen heen, maar met hun bijdragen, want die zijn gebleven. De samenstelling van dit Dagboek dunkt ons nogal onordelijk: de data verlopen van 1 januari tot 31 december, en dat is dus wel in orde. Maar overigens is er weinig regelmaat te ontdekken, zo min ten aanzien van de behandelende Schriftplaatsen als t.a.v. de ordening van de bijdragen van de veertig mannen, die deze bijdragen leverden. Drie kwart van deze bijdragen zijn voorts van de hand van de samensteller, de rest werd door veertig min één medewerkers geleverd. Bij de bijdrage van dr R. H. Bremmer op 15 mei staat nog: Zwolle, bij de andere: Enschede. Het stukje zelf is er even goed om.

De schrijvers en de uitgever, welke laatste zijn uitgave zeer goed verzorgde, zullen niet verwachten dat we al deze bijdragen stuk voor stuk lezen en toetsen. Hetgeen hier geboden wordt is doorgaans goed. Een enkele opmerking. Op blz. 336 staat een bijdrage over Spreuken 11 vers 22: „Als een gouden ring in een varkenssnuut is een schone vrouw zonder verstand”. Dat moet wel zo veel betekenen als: goed verstand is voor een vrouw meer dan een knap uiterlijk. De schrijver vindt dat blijkbaar niet geestelijk genoeg en eindigt zijn bijdrage met: „Ware schoonheid ontmoet ik alleen in de schone waarheid. Die smeltende muziek, die zo betoveren kan; dat schilderij met zijn prachtige tinten; die prachtige film met zijn spanning en spel; dat gretig gelezen boek, dat iedereen mooi vindt; dat knappe kind met haar leuke snuit: het is allemaal vergif, als het de waarheid niet dient, de vreze Gods niet kent en bevordert. 't Brengt me van God af. De ware schoonheid is de schone waarheid”. De schrijver geeft hier, dunkt ons, een tamelijk simplistische oplossing van een moeilijk probleem. Hier komt toch ook aan de orde de vraag hoe wij dergelijke zaken gebruiken? Wie een sonate van Beethoven, nocturnes van Chopin goed en genietend reproduceert doet toch een stuk „eer en heerlijkheid” binnengaan in het nieuwe Jeruzalem?

Overigens: hartelijk aanbevolen! G. Visee

Boekengids 1963/1964. Uitgave van het Verband van Gereformeerde Boekhandelaars in Nederland. Boekhandel Fa. Ph. Zalsman, Vloedijk 97, Kampen.

De christelijke, de gereformeerde boekhandel heeft eigen zorgen: Wat kan men als christen-boekhandelaar aan zijn publiek wel of niet aanbevelen, al dan niet verkopen? Waar liggen de grenzen? In deze boekengids hebben onze gereformeerde boekhandelaars een poging tot schifting ondernomen. Reeds als zodanig verdient ze onze dank. We bevelen de aanvraag en de raadpleging hartelijk aan. De lezer en gebruiker van deze gids gelieve echter te bedenken dat de vermelding van Oosthoeks Encyclopaedie en van Winkler Prins natuurlijk niet betekent dat deze en dergelijke werken nu het gereformeerde waarmerk van echtheid hebben ontvangen! G. Visee

Jan Baas: „De zingende Kerk”.

Uitg. Landelijk Verband van Geref. Koren, korpsen en Musici p/a Bevelandsestraat 3, Rotterdam 21.

Het Landelijk Verband van Gereformeerde Koren, Korpsen en Musici stuurde de redactie van „Opbouw” een tweetal proeften van de cursus „De zingende Kerk”, geschreven door Jan Baas uit Voorburg, ter recensie.

Nu is het recenseren van een boek niet ge-

makkelijk, maar moeilijker nog wordt het, als er slechts twee van de veertien hoofdstukken worden aangeboden en de rest alleen maar uit de opschriften te raden is. Bovendien worden er nog enkele hoofdstukken aangekondigd, waarvan de titels nog moeten worden vastgesteld.

Zo kan er dus van een werkelijke recensie geen sprake zijn.

Dat ik het toch waag, deze bundel lessen aan te bevelen vindt zijn oorzaak in enkele overwegingen buiten het nu gebodene.

Het is bekend, dat met name op de uloscholen het probleem bestaat, hoe men met het vak „muzikale vorming” aan moet. Het hangt er in veel gevallen maar bij. Om de doodeenvoudige reden, dat er geen speciale vakmensen voor dit vak te krijgen zijn.

In dergelijke gevallen is ongetwijfeld deze cursus een uitkomst. Er is een zeer nuttige les-vulling gekomen: de geschiedenis van het psalmgezing en het orgelspel. Wat in de eerste twee lessen is beschreven (de zang in de middeleeuwse kerk en de southerliedekens) zou men kunnen beschouwen als nuttig illustratiemateriaal bij de kerkgeschiedenis-les.

In de tweede plaats kan ieder, die het blad van het Landelijk Verband van Gereformeerde Koren en Korpsen „Wij houden van zangen” leest, weten, dat Jan Baas een vlotte pen heeft, als het gaat over het probleem van psalmzang en orgelspel. Dat compenseert enigszins het gemis van de volgende hoofdstukken. Uit die artikelen weten we wel zo ongeveer in welke richting Jan Baas deze cursus zal sturen.

Daarom lijkt het mij nuttig, als de hoofden van de scholen in overleg met de mensen, die het muziekonderwijs op de scholen verzorgen, deze cursus, die slechts f 1,45 per leerling gaat kosten, bestellen.

Deze aanbeveling mag nu wel met een enkele kritische opmerking gecombineerd worden.

Laat de toon van de lessen niet te prekerig zijn. Ik geloof, dat de jeugd, ook van onze kerken, dat niet ligt. En in de tweede plaats: Er is in de muzieklessen nog veel meer te doen, dan wat hier geboden wordt. Laat iedere gebruiker daar goed rekening mee houden. En deze opmerking houdt tevens in, dat gebruik op een middelbare school, waar het muziekonderwijs door een bevoegd musicus moet worden gegeven, m.i. niet zo nuttig is, omdat slechts een klein onderdeel van het uitgebreide terrein van de muziek in deze cursus wordt geboden.

Zwolle.

Melis Lok.

PERSSCHOUW

Rooms-Protestantse verbroedering.

Ds Van den Brink schreef in het Kontaktblad van de Geref. Kerk van Eindhoven het volgende:

Begin jan. ontvingen alle pastoors en predikanten van Eindhoven een briefje van „Neem en Lees”, Bijbelactie Eindhoven met de mededeling, dat op zondagmiddag 19 jan. 's middags om half vijf een gezamenlijke bidstond van alle christenen in de stad zou gehouden worden in de St. Catharinakerk. De pastoors en predikanten werden opgewekt in alle morgendiensten van die zondag de kerkgangers op te wekken, aan deze bidstond deel te nemen. Het stuk was ondertekend door W. Kaal, deken en G. P. Post, Herv. Pred. Er was nog een lijst van namen aan toegevoegd, van mensen, die deze bidstond wilden aanbevelen. Daarbij waren die van twee syn. predikanten, die van Ds. Besselaar en Ds. De Vries.

Ik heb van dat briefje kennis genomen met verbazing en ontsteltenis.

Eén van de eerste vragen, die bij lezing van dit stuk wel moeten rijzen is deze: hebben de ondertekenende en aanbevelende predikanten deze oproep doen uitgaan met of zonder toestemming van hun kerkeraden? Het eerste kan ik me, wat de syn. kerk betreft, nauwelijks indenken. Het zou immers hierop neerkomen, dat de syn. kerkeraad de schapen van Christus in Zijn Naam oproep om te verschijnen in eigen samenkomsten 's middags om half vijf of vijf uur, maar dat die kerkeraad dezelfde schapen tegelijkertijd oproep om daar niet te verschijnen, maar naar de St. Catharinakerk te gaan. Een dergelijke houding zou afschuwelijk zijn. Ik wil de mogelijkheid nauwelijks serieus stellen.

Dan blijft de andere mogelijkheid: de predikanten hebben dit op hun eigen houtje gedaan. Maar ook dit is nauwelijks denkbaar. Dat zou hierop neerkomen, dat de predikanten de schapen wegriepen van de samenkomsten, waar hun eigen kerkeraden ze uit naam van Christus heenriepen. Het zou betekenen dat zich een enorm gezagsvacuum openbaarde, omdat in dit geval immers verondersteld zou moeten worden, dat de syn. kerkeraad (we denken nu met name aan deze kerk) dit alles maar liet lopen. Zou het werkelijk mogelijk geworden zijn, dat enkele predikanten de kudde zo eigenmachtig „regeren” en in verwarring brengen? Dat verwarring

ontstaan moet is duidelijk. We hebben die ook kunnen constateren, toen we een syn. br. ouderling geërgerd hoorden vragen: „Waar moeten we de mensen nu heensturen, zondag?”

We weten tussen beide mogelijkheden, die we stelden, nauwelijks te kiezen. Toch moet één van beide waar zijn. Is het laatste veronderstelde het geval, dan wrekt zich hier op verschrikkelijke wijze de machtsaanmatiging van de synoden uit de jaren '44 en later. Machtsaanmatiging is gezagsverlies.

In de tweede plaats is onze ontsteltenis groot over het feit van genoemde bidstond. Hoe denkt men nu toch ooit verwarring te kunnen voorkomen bij de schapen van de kudde, als men op een zo vriendschappelijke, semi-kerkelijke wijze gaat samenvergaderen op zondagmiddag? Ik begrijp dit niet, noch van de R.K. geestelijken, en helemaal niet van de protestanten.

Natuurlijk zullen R.K. jongelui na een bidstond als deze, veel makkelijker protestant worden, via een verkering b.v. dan voordien. Ik weet best, dat de pastoors dat niet willen. Maar ze werken het toch in de hand! En andersom zal het nog veel makkelijker gaan. Wat willen de syn. broeders nog zeggen tot hun jongemannen, die Rooms gaan worden, nadat ze hen eerst van hun Geref. Kerkdiensten hebben weggezogen, naar de St. Catharinakerk toe? Het is ontzaglijk tragisch, dat we dezer dagen de vrucht van een dergelijk irenisch denken hebben gezien in de overgang van prinses Irene. Hopelijk worden de broeders er door wakker geschud.

Tot zover ds v. d. Brink.

Het spreekt van zelf dat de Roomse Kerk de vrucht van dit „oecumenisch” experiment zal plukken.

Want die weet wat ze wil!

Wie principieel rotsvast staat kan zich wat soepelheid en meegaandheid betreft veel veroorloven!

Maar wie zelf en onzeker is wankelt, valt bij deze en dergelijke manipulaties.

Alle mensen die zich met een demonstratie als in Eindhoven plaats vond inlaten moesten zich vooraf maar eens goed realiseren wat Prof. Zuidema een tijd geleden in „Waarheid en Eenheid” schreef:

„Maandagmorgen 2 december verklaarde kardinaal Ruffini tijdens de zitting van het Concilie te Rome - zo schrijft het dagblad „De Tijd” in zijn editie van 3 december - het volgende:

Het gaat bij het oecumenische om de volgende punten:

1. Er is één Kerk door Christus gesticht. Dat is de Katholieke Kerk, die staat onder leiding van de Paus. Zij is onfeilbaar in alles.
2. De zware schuld aan de scheiding ligt niet bij de Kerk, maar bij haar kinderen. De Kerk heeft veel onkruid voortgebracht, maar er is ook een rijke tarweoogst.
3. De zonden van de zonen der Kerk dienen te worden afgekeurd, maar de Kerk kan daarvoor niet aansprakelijk worden gesteld.
4. Er kan geen sprake zijn van hereniging, doch alleen maar van „terugkeer”.

En wij, „Protestanten” (!) maar oecumeniseren met Rome; in „oecumenische” diensten, als zondagavond 1 december in de Domkerk te Utrecht, en in de krant lezen, dat de gereformeerde predikant, die in die dienst voorging, de nadruk heeft gelegd op „herkenning” en „ontmoeting”.

Inderdaad, kardinaal Ruffini maakt het ons niet moeilijk met „herkenning”, ook niet met „ontmoeting”, maar wel met inter-kerkelijke gemeenschap en interkerkelijke „oecumenische” (wat betekent dat ook al weer, kardinaal Ruffini?) kerkdiensten.

Is zijn stem óók een Roomse stem of, als het puntje bij paaltje komt, de Roomse stem? Ook Rooms, of Rooms?”

Ja, we worden in deze dagen wel geconfronteerd met Rome. Maar geen oecumenisch streven zal intussen de kloof tussen Rome en Reformatie kunnen overbruggen.

Rome keert niet weer tot de leer der Schriften. Zelfs de meest progressieve roomsen blijven de volstrektheid der genade en de volkomenheid van het werk van Christus verwerpen. Ook ontkenen zij de geestelijke doodsstaat van de mens. Zal een roomse, die deze leugen vasthoudt ooit komen tot de verbrokenheid waarin Luther neergeknield lag in de kloostercel van Erfurt en daar tot de volle vrijheid kwam, toen de woorden der Schrift: „de rechtvaardige zal door het geloof leven” als een licht in zijn ziel ging schijnen?

We zullen als protestanten niet anders kunnen doen dan in tegenwoordigheid van Rome getuigenis van de waarheid af te leggen. Wie dat echter doet, wordt niet toegelaten om gemeenschappelijke diensten te verzorgen.

Va. laag is er een zogenaamd gemeenschappelijk zoeken naar de waarheid. Zó menen, verdraasde protestanten, zal de kloof overbrugd worden. Maar het is een weg, die uiteindelijk naar Rome leidt.”

Dit stukje ging over een woord van een kardinaal.

We kunnen nog hogerop gaan.

Namelijk naar de Paus.

Die heeft zich onlangs in Bethlehem een woord gericht tot alle christenen in verband met de eenheid der kerk.

In zijn toespraak zei hij o.a. het volgende:

„Moge een ieder de roepstem vernemen die de Christus door onze stem tot hem richt.

Dit zeggen wij tot de katholieken, die reeds tot de schaapsstal van Christus behoren. Maar wij kunnen ons niet weerhouden, dezelfde uitnodiging te richten tot de christen-broeders, die niet in volstreekte gemeenschap met ons leven. Het blijkt voortaan voor allen duidelijk, dat men het vraagstuk der eenheid niet ontlopen kan; heden dringt zich deze Wil van Christus op aan onze geest en belast ons, met wijsheid en liefde, alles wat mogelijk is te ondernemen, om aan alle christenen de gelegenheid te geven deel te hebben aan de allerhoogste eer van de eenheid der Kerk.

Zelfs in de zeer bijzondere omstandigheden, waarin wij ons heden bevinden zijn wij verplicht te zeggen, dat een dergelijk resultaat niet kan bereikt worden ten koste van geloofswaarden. Wij kunnen niet ontrouw worden aan het erfdeel van Christus; dat behoort niet ons toe, maar Hem; wij zijn daarvan slechts de beheerders en de vertolkers. Maar wij herhalen, dat wij bereid zijn, om elk redelijk middel in overweging te nemen, dat geschikt is om de weg te effenen voor de dialoog in eerbied en liefde, gericht op de toekomstige ontmoeting — en God geve, dat deze nabij is — met de christen-broeders die thans nog van ons gescheiden zijn. De poort van de schaapsstal staat open. Aller verwachting is oprecht en hartelijk. Het verlangen is sterk en geduldig. De beschikbare plaats is ruim en behaaglijk. Wij verbeiden de stap, die de drempel overschrijdt, met al onze liefde; hij kan worden gezet in ere en in wederzijdse vreugde. Wij onthouden ons ervan, stappen te vragen, die niet in vrijheid en met volle overtuiging worden gedaan, dat wil zeggen: bewerkt door de Geest van de Heer, die waait waar en wanneer Hij wil. Wij wachten op dat gelukkige uur.”

Tot zover de woorden van de Paus.

Als men ze leest en herleest komt men diep onder de indruk van de voornaamheid, de wijsheid, de warmte, de echtheid ervan. Zij zijn een schitterend staal van een toespraak die „op winnen bedacht is”. Alle grofheid, nijdigheid, laatschuldigheid, persoonlijk superioriteitsgevoel zijn er vreemd aan.

Maar wat de inhoud betreft zijn ze hard als staal en zo onbewegelijk als een rots. Want ze zeggen zo duidelijk als maar mogelijk is dat er maar één weg bestaat voor de „gescheiden christen-broeders” om de eenheid der kerk ook hunnerzijds metterdaad te realiseren, namelijk een zich **bekeren** tot de Roomse Kerk, een **zich buigen** onder de macht van de Paus. Want alleen waar hij als de plaatsbekleder van Christus wordt erkend is de éne schaapskooi van de Heer. Nergens anders.

En de Paus zei dit in de overtuiging dat wat hij zei het eigen woord van Christus was.

C. V.

ONDERWIJZERS-TEKORT

Zoals men in het nummer van Opbouw kan lezen, worden voor de Gereformeerde Muloschool in 's-Gravenhage niet minder dan twee onderwijzers gevraagd. Deze Muloschool, evenals de andere in het Westen, worden bedreigd door een ernstig tekort aan leerkrachten. En daardoor in haar arbeid en groei. Mogen we de onderwijzers die voor een eventuele benoeming in aanmerking kunnen komen op deze nood attent maken. De gereformeerde Muloscholen hebben een belangrijke taak te vervullen. Laat wie daartoe in staat is meehelpen in deze nod te voorzien.

C.V.

KERKNIEUWS

Beroepen te Wormer: R. Brands te Oegstgeest.

Aangenomen naar Daarlerveen: J. van Bruggen te Ruinerwold-Koekange.

Bedankt voor Wormer: F. van Deursen te Barendrecht.

Ds. J. J. de Vries. Op 12 maart a.s. hoopt Ds. J. J. de Vries van Bergentheim zijn 25-jarig ambtsjubileum te gedenken. Ds. de Vries, die 9 maart 1914 te Alblasterdam werd geboren, diende de kerken van Vrouwenpolder 1939-1944, Schiebroek-Hillegersberg 1944-1947, Zuidhorn 1947-1957 en sedert laatstgenoemd jaar die van Bergentheim. Ds. de Vries maakt deel uit van het deputaatschap voor de psalmberijming.

Ds. J. Bomhof. De gemeenten Marknesse en Nagele namen onlangs in een gezellig samenzijn in het kerkgebouw van Nagele afscheid van hun vroegere predikant Ds. J. Bomhof, thans te Harlingen. De leiding van de avond berustte bij de brs. de Haan (Marknesse) en v. d. Wal (Nagele). Ook de jeugd droeg haar aandeel bij tot het rijk gevarieerde programma, dat zowel muzikale als poëtische bestanddelen omvatte. Tot de sprekers behoorden Ds. D. K. Smit, van Blokkzijl, nu consulente van Marknesse en uiteraard Ds. Bomhof zelf.

Ds. K. J. Kapteyn. Ds. K. J. Kapteyn van 's Gravenhage Z.W., die reeds sedert 1 september 1963 als legerpredikant in vaste dienst is, heeft van de classis 's Gravenhage emeritaat ontvangen. Ds. Kapteyn zal op zondag 1 maart a.s. afscheid nemen van de gemeente te 's Gravenhage-W.

Afgevaardigden P.S. Noord-Holland naar Generale Synode. De Part. Synode van Noord-Holland van 26 februari benoemde tot afgevaardigden naar de Gen. Synode van Rotterdam-Delfshaven als primi de predikanten:

G. Janssen te Amsterdam-W. en H. J. v. d. Kwast te Haarlemmermeer O.Z. en de ouderlingen R. Douma te Nieuwer-Amstel en P. Flens te Oostzaan.

Secundi: ds. B. J. F. Schoep te Nieuwer-Amstel en Joh. Strating te Almar, en de ouderlingen: H. de Jong te Broek op Langedijk en M. bij de Vaate te Haarlem.

Tertii: D. v. d. Wetering te Halfweg en J. Rus Broek op Langedijk.

Afgevaardigden P.S. Utrecht naar Generale Synode. De Part. Synode van Utrecht van 26 februari benoemde tot afgevaardigden naar de Gen. Synode van Rotterdam-Delfshaven als primi de predikanten:

H. Veltman te Zeist en J. A. Vink te Amersfoort-C. en de ouderlingen:

K. Mulder te Amersfoort-W. en G. van Oordt te Utrecht-C.

Secundi zijn de predikanten: J. J. Arnold te Amersfoort-W. en M. J. C. Blok te Utrecht-N.W. en de ouderlingen: R. v. Loenen te Amersfoort-C. en K. C. van Spronsen te Maartensdijk.

Tertii: A. S. Borstlap te Utrecht-C. en S. J. Hoortje te Bussum.

Theol. Hogeschool. Geslaagd voor het candidaats-examen de heer B. Meijer, Vloedijk 56, Kampen.

ADRESSEN:

Treebeek, penningmeester is thans: P. Plieger, Ir. de Katsstraat 22, Treebeek. Telef. 04448-2187. Postr. 1169608.

Maastricht, diaconie: A. de Haan, Burg. Wyndtstraat 4, Maastricht. Tel. 04400-27433. Boekhouder: Dr. J. Buiten, Bilderdijklaan 16, Geleen. Tel. 04494-2787.

Postr. 1057323 t.n.v. De Gereformeerde Kerk van Maastricht (vrijgemaakt).

Rev. H. Scholten is verhuist van Orangeville naar Stationstreet, Smithville (Ont.) Canada.

Pernis, scriba: P. van Veelen is telefonisch te bereiken onder nr. 010-163941.

Garrelswaer. De Geref. Kerk is te bereiken onder nummer 05967-517.

NAAR EEN EIGEN TEHUIS

Wie heeft gelijk?

De laatste weken hebben we kritische geluiden gehoord. We geven er enkele van door: „Er moet veel gevoelvoller worden geschreven”.

„Het geld moet veel handiger uit de zakken worden geklopt”.

„De inhoud van de stukjes is veel te wee-ig”.

„Er wordt teveel op het geven van geld aangedrongen”.

„Het geheel maakt een onzakelijke indruk”.

„Meneer, de Stichting moet het allemaal niet zo zakelijk aanpakken”.

Wie heeft gelijk?

Deze heeft ongelijk!

Een briefschrijfster beweert, dat wij ons schuldig maken aan oneerlijkheid. Tegen haar zeggen wij, dat zij beslist ongelijk heeft. Na het lezen van haar brief zijn we aan zelfonderzoek gaan doen. Bedrog zijn we daarbij niet tegengekomen.

Wat we wel hebben ontmoet?

Heel wat.

Wastafel en paaltje.

De lange duur der voorbereiding van het bouwplan is in belangrijke mate veroorzaakt door een wastafel en een paaltje. Tijdens het noodzakelijke overleg met enkele overheidspersonen bleek er tussen dezen verschil van mening over het nut van een wastafel in een kindertehuis. Eerst hebben we hierom gelachen. Spoedig moesten we echter onze hoofden erover gaan schudden. Toen dit „verschil van inzicht” was opgelost bleken we een half jaar ouder te zijn geworden.

We hebben ook nog een paaltje moeten verwerken.

Toen het hele plan gereed was en dit nog eens vergeleken werd met de ligging van het bouwterrein bleek er iets niet te kloppen. Er was een fout gemaakt. Een werkmans van de gemeente had een paaltje op een verkeerde plaats in de grond geslagen. Het opsporen en ongedaan maken van de verkeerde berekeningen kostte weer eens twee maanden.

Samen acht maanden vertraging.

Een kostbare tijd.

U mag het weten: wij zijn wel eens kwaad geweest.

Wordt U nou niet boos op de bouwcommissie.

Als jij maar....

Zondagmorgen, na de kerkdienst, wordt de voorzitter van de bouwcommissie aangeschoten door een broeder. Hij moest even zijn hart luchten. Deed dit als volgt: „Als jij maar in de kinderbescherming zat zou de bouw van dat tehuis wel vlugger gaan”. Antwoord: „Ik zit in de kinderbescherming en ben bovendien voorzitter van de bouwcommissie”.

Stilte.

Nu goed lezen!

Het bestuur wacht niet op nóg meer geld, voordat het van plan is te gaan bouwen. Over dat geld maakt het zich heus geen zorgen meer. De Here, Die tot hiertoe heeft willen helpen, zal het ook verder doen. Hij zal ons allen zeker bereid maken tot het einde te blijven helpen.

Mogen wij dan nog langer wachten?

Wij herhalen het nog eens: OP DE VEREISTE BOUWVERGUNNING!

Als deze er is, wordt er gebouwd.

Dan moet er gebouwd worden.

Hebben we elkander nu goed verstaan?

Heeft U het goed gelezen?

Opschieten, want....

Een jongen schrijft, dat hij met Palmpasen belijdenis zal doen in de Hervormde Kerk. Enkele jaren heeft hij doorgebracht in een hervormd jongenshuis.

Een meisje schrijft: „Zondagmorgen, na de kerkdienst, zijn wij gaan dansen”. Zij verblijft in een meisjeshuis.

Sinds 1 januari werden 5 minderjarigen in een tehuis geplaatst, voor 2 moet nog een plaats worden gezocht.

Nu dit geschreven wordt, moet voor een meisje en een jongen, vanwege plotseling gerezen moeilijkheden in een pleeggezin, onmiddellijk een oplossing worden gezocht. We hebben geen tehuis om ze daarin voor korte tijd onder te brengen. Andere tehuizen kunnen ons hierin op zo'n korte termijn niet helpen.

Als U reeds ongeduldig begint te worden, zullen wij het dan niet reeds zijn?

Wij houden vol!

Ja, voor al **deze kinderen** houden wij vol in het vragen van Uw medewerking. Ja, zij **vragen** ons hiervoor ons geld te willen geven.

Wij herhalen: aan hun zijde staat Christus met vragende handen, moge Hij in ons gestalte verkrijgen met gevende handen.

Verantwoording van 11-2 tot 24-2.

Ontvangen van kerken	f 1.605,03
particulieren	„ 1.063,06
totaal:	f 2.668,09

Collecten en giften ontvangen wij gaarne op postrekening nr. 52325 t.n.v. Stichting Gereformeerde Kinderbescherming, Beatrixlaan 37, Ede.

DE KOMENDE SYNODE

De Geref. Kerk te Bodegraven zond een schrijven aan de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland bijeen te Rotterdam-Delfshaven, van de volgende inhoud:

„De raad van de Gereformeerde Kerk te Bodegraven stelt uw vergadering voor om bij het agendapunt van de instelling van „commissies van voorbereiding, die van advies hebben te dienen met betrekking tot de onderscheiden punten van het agendum”, niet te handelen zoals in dezen gebruikelijk is, doch om nog te noemen redenen de commissies samen te stellen of mede samen te stellen uit de broeders secundi-afgevaardigden.

Wanneer uw vergadering de commissies samenstelt uit de secundi-afgevaardigden, dan kan uw vergadering met haar arbeid voortgaan zonder telkens die te moeten onderbreken voor het werk in de commissies.

Wanneer uw vergadering de commissies medesamenstelt uit de secundi-afgevaardigden, dan kan uw vergadering de punten van het agendum, waarover advies zal moeten worden uitgebracht, over meer commissies verdelen.

Hierdoor wordt bereikt, ten eerste dat de vergaderduur van uw synode sterk wordt bekort;

ten tweede dat dezelfde afgevaardigden niet zo lange tijd uit hun gemeente zijn en hun amb-

telijke arbeid moeten nalaten;

ten derde dat de secundi-afgevaardigden nauwer betrokken blijven bij het werk van uw Synode, waardoor zij bij verhindering van hun primi des te beter hun plaats kunnen innemen;

ten vierde dat hierdoor de vergadermoeheid wordt tegengegaan, waardoor de laatste arbeid van uw vergadering niet een behandeling zou ontvangen zoals daarvoor nodig is.

Wij beloven U niet op te houden voor uw vergadering „te bidden en te vragen, dat gij met rechte kennis van zijn wil vervuld moet worden, in alle wijsheid en geestelijk inzicht”.

U groeten de broeders van de Raad van de Gereformeerde Kerk te Bodegraven.”

De brief is getekend door ds. H. Scholte (praeses) en W. de Jong (scriba).

Comité van voorbereiding der Conferentie van diakenen van de Gereformeerde Kerken in Gelderland en Overijssel.

Secr.: Wilhelminalaan 5, Kampen.

Agenda

der gewestelijke Conferentie van Diakenen D.V. te houden te Arnhem in „Talmahuis”, Parkstraat 25 te Arnhem op woensdag 18 maart 1964, des voormiddags 10.30 uur.

1. Opening
2. Notulen
3. Verkiezing van 2 leden voor het Comité van voorbereiding der prov. Conferentie door diakenen uit de betrokken classes. Aftredend zijn: voor de classis Zwolle: br. J. Pierik te Zwolle; voor de classis Kampen: br H. Rook te Kampen.
4. Financiën
5. Behandeling van ingekomen vragen of voorstellen. Pauze
6. Referaat door de Weleerwaarde Heer ds Z. G. van Oene van Zwolle, onderwerp: „Humanisme en Barmhartigheid”
7. Bespreking referaat
8. Rondvraag en vaststelling plaats voor de volgende conferentie
9. Slotwoord door de weleerwaarde Heer ds W. Scheele
10. Sluiting.

Het doel der conferentie is:

- a het door samenspreken en onderlinge voorlichting bevorderen van de rechte uitoefening van het diakenambt in overeenstemming met het bevestigingsformulier en van het juiste inzicht in de beginselen, die aan de uitoefening van dit ambt ten grondslag liggen;
- b het bespreken van allerlei, speciaal actuele, diakonale vraagstukken in het licht van Gods Woord.

(Artikel 3 van de Regeling voor de conferentie.)

SCHORSING Ds A. VAN DER ZIEL

Het moderamen van de P.S. verstrekke aan het Gereformeerd Gezinsblad eerst thans het volgende besluit inzake de schorsing van ds A. v. d. Ziel.

„De Particuliere Synode van Groningen, van 7 november 1963 in vergadering bijeen op 24 januari 1964,

kennis genomen hebbende

van de bezwaarschriften voorzover zij betrekking hebben op de ten uitvoerlegging van de schorsing van ds A. van der Ziel door de kerkeraad van Groningen-Zuid en op de classisuitspraak van 11 september 1963; constateert, dat alle bezwaren zijn samen te vatten en culmineren in:

- a dat de kerkeraad van Groningen-Zuid naar art. 31 K.O. wél in appél zou mogen gaan bij de Particuliere Synode, maar niet inmiddels zou mogen schorsen met beroep op art. K.O.;
- b dat de schorsing, zoals die nu is uitgevoerd, niet zou zijn geschied naar de in art. 79 K.O. overeengekomen schorsing, en alzo verbreking van het kerkverband zou zijn.

A. Artikel 31 K.O. De Particuliere Synode, overwegende,

- 1 dat art. 31 K.O., eerste deel, spreekt van het recht van appél;
- 2 dat art. 31 K.O., tweede deel, gaat over „alle beslissingen, genomen door alle kerkelijke vergaderingen;
- 3 dat in art. 31 K.O. op een eigene wijze omschreven worden enerzijds de plichten der kerkleden en der mindere vergaderingen tegenover de rechten van de kerkleden en van de meerdere vergaderingen; anderzijds van de rechten van de kerkleden en van de mindere vergaderingen tegenover de kerkeraad en de meerdere vergaderingen; M.a.w., dat in art. 31 K.O. op eigene wijze de grondslag van het kerkverband dat overeengekomen is, wordt gestipuleerd;

- 4 dat in het slot van het tweede gedeelte van art. 31 K.O. geformuleerd is de absolute voorwaarde, waarvan o.m. het recht van appèl afhankelijk is;
- 5 dat in art. 31 K.O. nadrukkelijk gesteld wordt dat de Heilige Schrift de Hoogste Rechter is;
- 6 dat De Gereformeerde Kerken in Nederland blijkens het slot van art. 31 K.O. de Kerkenordering aanvaard hebben als schriftuurlijke ordening voor het samenleven der kerken binnen het overeengekomen verband;
- Constateert,
- 1 dat de kerkeraad van Groningen-Zuid in appèl ging bij hem tegen het classisbesluit van 27 juni 1963;
- 2 dat er geen enkele grond kan worden aangevoerd, waarom tegen een classisbesluit, als dat van 27 juni 1963 inzake een schorsing van een dienaar des Woords, niet naar art 31 K.O. appèl zou mogen worden aangetekend bij de Particuliere Synode;
- 3 dat de kerkeraad van Groningen-Zuid heeft uitgesproken, alvorens tot schorsing over te gaan, in zijn vergadering van 4 juli 1963, dat hij in appèl zou gaan aangezien hij het voor zichzelf bewezen achtte, „dat de classisbesluiten van 27 juni 1963 strijdig zijn met Gods Woord, de N.G.B. en de K.O. en daarom niet voor vast en bondig mogen gehouden worden, weshalve hij besloot” te trachten in de kerkelijke weg wegneming van deze besluiten te verkrijgen;
- M.a.w. dat de kerkeraad van Groningen-Zuid derhalve het kerkverband erkent, eerbiedigt en rechtens te hulp roept;
- 4 dat de kerkeraad van Groningen-Zuid van zichzelf acht aan de absolute voorwaarde in art. 31 gesteld voor het recht van appèl, te hebben voldaan, zich beroepende niet op art. 31 K.O., maar naar art. 31 K.O. op de Schrift, de Belijdenis en de Kerkenordering;
- 5 dat de Particuliere Synode nu moet oordelen, op grond van de Schrift, aangezien Deze de Hoogste rechter is;
- 6 dat de Particuliere Synode uiteraard daarbij geroepen is de Kerkenordering als Schriftuurlijke ordening van de overeengekomen samenleving in kerkverband heeft te handhaven.

B. Artikel 79 K.O.

- Voorts overweegt de Particuliere Synode,
- 1 dat art. 79 K.O., over de „Censuur over kerkedienaren” allereerst stelt de omstandigheid, wanneer deze censuur geoefend moet worden;
- 2 dat art. 79 K.O. in geval censuur noodzakelijk is, voorts stelt de schorsings- en afzettingsweg;
- M.a.w. in art. 79 K.O. wordt gestipuleerd de funktionering van het kerkverband bij de censuur over kerkedienaren;
- 3 dat in geval van noodzakelijkheid van schorsing deze weg dient te worden bewandeld en door de betrokken kerkeraad en door die van de genabuurde kerk, en bij blijvend verschil in eindoordeel, ook door de classis;
- De Particuliere Synode constateert, enerzijds,
- 1 dat de kerkeraad van Groningen-Zuid overtuigd is van de noodzakelijkheid van de schorsing van ds A. vander Ziel.
- and erzijds,
- 1 dat de kerkeraad van Groningen-Noord niet een voorgaand oordeel heeft gegeven en nader verzocht dit niet heeft willen geven;
- 2 dat de classis Groningen op 27 juni 1963 tot een besluit kwam waarvan de Particuliere Synode inmiddels heeft geoordeeld, dat het „strijdig is met Gods Woord, de Belijdenis en de Kerkenordering, en daarom niet voor vast en bondig mag worden gehouden”.

- C.
- de particuliere synode is van oordeel, dat het zijn taak is, alvorens zijn oordeel te vormen en uit te spreken over de bezwaren, die gericht zijn tegen de uitvoering van de schorsing van ds A. van der Ziel zich ervan te vergewissen, of de schorsing noodzakelijk is; anders gezegd: of ds A. van der Ziel schorsingswaardig is;
- de particuliere synode constateert, dat hij inmiddels uitgesproken heeft:
- „De Particuliere Synode enz. spreekt met grote droefheid uit, dat ds A. van der Ziel naar art. 76, 79 en 80 K.O. schorsingswaardig is....”

- D. Schorsingswaardig.
- De Particuliere Synode thans tenslotte overwegende,
- 1 dat nu ook hem gebleken is, dat ds A. van der Ziel schorsingswaardig is, zeker de classis zich ook in die zin had behoren uit te spreken;
- 2 dat derhalve de kerkeraad van Groningen-Zuid terecht de schorsingswaardigheid heeft gehandhaafd;
- 3 dat de kerkeraad van Groningen-Zuid derhalve het advies van de classis niet mocht opvolgen;

- 4 dat,
- waar de classis uitsprak:
- 1 aan het verzoek van de kerkeraad van de Geref. Kerk van Groningen-Zuid niet te voldoen;
- 2 hem te adviseren dit niet-kerkelijk optreden van ds A. van der Ziel alsnog voor zijn rekening te laten;
- 3 hem te adviseren de tuchtprocedure met ds A. van der Ziel te beëindigen;
- 4 de kerkeraad van Groningen-Zuid te adviseren met ds A. van der Ziel de achtergronden broederlijk door te spreken:
- de kerkeraad geroepen was
- 1 zich over de afwijzing van zijn verzoek bij de P.S. te beklagen;
- 2 die zonden van ds A. van der Ziel, „die in een dienaar des Woords niet gedragen mogen worden”, niet voor zijn rekening te laten, doch als kerkeraad zich in dezen verantwoording schuldig te weten aan de Heere en verantwoordelijk voor Zijn Gemeente;
- 3 de tuchtprocedure met ds A. van der Ziel niet te beëindigen, doch voort te zetten;
- 4 derhalve te blijven staan op de eis, dat ds A. van der Ziel zijn bezwaren in de kerkelijke weg zal bekend maken door zich te wenden tot zijn kerkeraad of tot de classis, in een bezwaarschrift, waarin dan uiteraard „de achtergronden” ter sprake zullen moeten komen;
- 5 dat, nu de kerkeraad van Groningen-Zuid, na het aantekenen van appèl en nog voor de behandeling daarvan, tot schorsing is overgegaan, hier niet mag worden gesproken van schending van het kerkverband, laat staan van verbreking daarvan;
- 6 dat het overbodig is te stellen, dat men met een beroep op art. 31 K.O., dat de grondslag van het kerkverband stipuleert, niet enig ander artikel ook art. 79 niet mag noch kan ter zijde schuiven, daar dit evenzeer omgekeerd geldt; n.l. dat hetgeen gestipuleerd is in art. 79 K.O. niet los staat of gesteld kan

- worden van wat in art. 31 is gestipuleerd; m.a.w., dat wat in art. 79 is gestipuleerd, slechts kan functioneren binnen een kerkverband, zoals dat in art. 31 K.O. is gestipuleerd;
- 7 dat men niet, met voorbijgang van de omstandigheid van noodzakelijke censuur omgeschreven in de aanvang van art. 79 K.O., het overige bepaalde in art. 79 zou kunnen stellen boven art. 31 K.O.;
- is van oordeel,
- dat er geen grond is om te zeggen, dat de kerkeraad van Groningen-Zuid zich door de schorsingsdaad in eigen verantwoordelijkheid buiten het kerkverband heeft geplaatst, of door de classis daarbuiten zou moeten worden gesloten; en spreekt uit:
- 1 dat de kerkeraad van Groningen-Zuid genoegzame, schriftuurlijke gronden had om tijdens zijn appèl op de Particuliere Synode tot de schorsing van ds A. van der Ziel voort te varen;
- 2 dat derhalve deze schorsing is geschied overeenkomstig het in art. 79 bepaalde aangaande de omstandigheid van noodzakelijkheid van censuur over kerkedienaren in de vorm van een schorsing;
- 3 dat het daarom niet aan de kerkeraad van Groningen-Zuid mag worden verweten, dat hij is afgeweken van de schorsingsweg naar art. 79 K.O. daar hiervoor het kerkverband in dit geval aansprakelijk is, en in gebreke is gebleven;
- en besluit:
- a de bezwaren, ingebracht tegen de schorsingsdaad van de kerkeraad van Groningen-Zuid van ds A. van der Ziel, voor wat de kerkenordelijke zijde aangaat, af te wijzen;
- b dit besluit toe te zenden aan de bezwaarden met toezending van het rapport der commissie ter kennisneming.
- De andere besluiten, die in deze zaak genomen zijn, werden door de P.S. niet voor publicatie vrijgegeven.

STICHTING GEREFORMEERDE KINDERBESCHERMING

Wegens uitbreiding der werkzaamheden wordt gevraagd

een maatschappelijk werk(st)er

Vereist: diploma van een Sociale Akademie of een gevorderde urgentieopleiding.
Salaris: volgens rijksregeling.
Sollicitaties met opgaaf van referenties te richten aan de
SECRETARIS, p/a BEATRIXLAAN 37, EDE.

Ds G. Janssen
SCHORSING EN KERKVERBAND

(64 pagina's, prijs f 1,90)

- behandelt in acht hoofdstukjes de volgende kwesties:
1. Wanneer is een ambtsdrager censurabel?
2. De bevoegdheid van de plaatselijke kerk niet aangetast.
3. Het beginsel van art. 79 en zijn toepassing.
4. Kan een kerkeraad zonder het instemmend oordeel van het kerkverband schorsen?
5. Besluit en artikel.
6. Heersen over de consciëntiën.
7. Is afwijking van de kerkenordering geoorloofd?
8. De rechtspositie van de predikanten.

Door de uitspraken van de Particuliere Synode van Groningen is de kwestie van de schorsing van een predikant zonder medewerking van het kerkverband weer in een acuut stadium gekomen. Wie hierover met verstand wil meespreken kan deze brochure niet ongelezen laten.

Prof. C. Veenhof gaf een zeer waarderende bespreking die als volgt eindigt: „Het is zeer te wensen dat ieder die het wel en wee van de kerk ter harte gaat deze brochure leest en overweegt. Laat ik er nog bij zeggen dat ze een model is van hoogstaande, zakelijke polemiek”. Verkrijgbaar bij de boekhandel en rechtstreeks bij de uitgeverij

BUIJTEN & SCHIPPERHEIJN,
Valkenburgerstraat 106, Amsterdam-C.
(Postgiro 22960)

NOG STEEDS LEVERBAAR :

- Prof. Dr. H. J. Jager, Enige opmerkingen over Romeinen (in gecart. band) f 20,50
- Prof. Dr. H. J. Jager, Jakobus f 5,—
- Prof. Dr. K. Schilder, Chr. Religie f 6,90
- Prof. Dr. K. Schilder, De Kerk f 8,25
- Prof. Dr. K. J. Popma, Cursus ter inleiding in de Wijsbegeerte der Wetsidee f 3,—
- Prof. B. Holwerda, Jozua f 4,50
- Prof. B. Holwerda, Richteren I en II f 7,50
- Prof. B. Holwerda, Psalm 89 f 4,25
- (Bestellingen boven f 10,— franco.)

COPIËERINRICHTING v. d. BERG
Postbus 27 - Kampen.

Het bestuur van de Stichting Gereformeerde Bejaarden Centrum te Utrecht, vraagt voor het omstreeks juli a.s. te openen centrum d'Amandelboom te Bilthoven:

EEN VERPLEEGSTER
of gediplomeerd ziekenverzorgster.

Bedoeld wordt een ervaren kracht die terzijner tijd de leiding van de ziekenafdeling op zich kan nemen en de Directrice kan vervangen.

EEN 1STE KOOKSTER
EEN 2DE KOOKSTER
DRIE VERZORGSTERS

Allen intern, waarvoor eigen kamers beschikbaar. Tehuis voor ± 60 bewoners. Salaris en werktijden volgens de regeling der federatie. Opname in pensioenfonds. Sollicitaties gaarne vóór 15 maart aan de secretaris, Sweelincklaan 2 c te Bilthoven.

Geref. Schoolvereniging 's Gravenhage e.o.

Het Bestuur vraagt voor haar Geref. U.L.O.-school

- 1° i.v.m. een nog steeds bestaande vakature;
- 2° i.v.m. de benoeming van één der onderwijzers tot hoofd van een nieuw op te richten Geref. U.L.O.-school.

TWEE ONDERWIJZERS

Er is dringend behoefte aan één der aktes Frans, Wiskunde of Handelskennis. Van gemeentewege wordt alle mogelijke medewerking voor huisvesting verleend. Verplaatsingskostenbesluit van toepassing.

Inlichtingen bij en sollicitaties aan het hoofd C. J. Stahlie, Haagweg 795, 's Gravenhage (13).
Telef. 070 - 639244.